

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v rozšířeném senátě složeném z předsedy Josefa Baxy a soudců Jany Brothánkové, Zdeňka Kühna, Lenky Matyášové, Dagmar Nygrínové, Barbary Pořízkové a Karla Šimky v právní věci žalobce: **M. V.**, zastoupený Mgr. Janem Bučkem, advokátem se sídlem Zátíší 3501, Frýdek-Místek, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 9. 2014, č. j. MSK 112770/2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 4. 2015, č. j. 19 A 12/2014 - 26,

t a k t o :

- I. Odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícím obsah alkoholu, resp. jiné návykové látky, je povinna podrobit se na výzvu dle § 5 odst. 1 písm. f) a g) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že řídila motorové vozidlo pod jejich vlivem, jestliže odmítla orientační vyšetření (§ 16 odst. 2 a 3 zákona č. 379/2005 Sb.). Lékařskému vyšetření je povinna podrobit se taktéž osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že řídila motorové vozidlo pod vlivem těchto látek, a která se orientačnímu vyšetření sice podrobila nebo podrobit nemohla, je-li u ní zapotřebí zjistit obsah alkoholu, resp. jiné návykové látky nebo odstranit pochybnosti o správnosti hodnot zjištěných orientačním vyšetřením, ať už v důsledku úmyslného či neúmyslného zmaření měření, nesprávné funkčnosti testovacího přístroje či jiné nemožnosti jeho použití.
- II. Věc se vrací k projednání a rozhodnutí druhému senátu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Magistrát města Frýdku-Místku rozhodnutím ze dne 24. 7. 2014, č. j. MMFM 92743/2014, uznal žalobce vinným ze spáchání přestupků podle § 125c odst. 1 písm. d) a k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění zákona č. 233/2013 Sb. (dále jen „zákon o silničním provozu“). Přestupků se měl dopustit tím, že dne 23. 5. 2014 v 17:30 hodin na ulici 28. října ve Frýdku-Místku řídil motorové vozidlo BMW, RZ X, aniž s sebou měl řidičský průkaz, a přes výzvu policisty se odmítl podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn alkoholem, což žalobce stvrdil svým podpisem.

Rozhodnutím mu správní orgán I. stupně uložil pokutu ve výši 25.000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 12 měsíců. Podané odvolání žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí I. stupně potvrdil.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného krajský soud v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. V odůvodnění uvedl, že výsledky dechové zkoušky provedené analyzátozem alkoholu v dechu zavdaly důvodné podezření, že žalobce řídil vozidlo pod vlivem alkoholu. Zdůraznil povinnost řidiče plynoucí z § 5 odst. 1 písm. f) a g) zákona o silničním provozu podrobit se na výzvu policisty vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou než alkoholem. Postup pak je upraven v § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami (dále jen „zákon č. 379/2005 Sb.“), podle něhož je osoba vykonávající činnost uvedenou v odst. 1, u níž se lze důvodně domnívat, že ji vykonává pod vlivem alkoholu, povinna podrobit se orientačnímu a odbornému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu; splňuje-li orientační vyšetření dechovou zkouškou podmínky stanovené zvláštním předpisem, odborné lékařské vyšetření se neprovede. Vzhledem k tomu, že v daném případě byla při provádění dechové zkoušky odchylka mezi výsledky jednotlivých měření větší než 10% (podle údajů z přístroje zn. Alcotest 7510, č. ARDL 0264, číslo zkoušky 3207, první měření v 17:35:05 s výsledkem 0,58 promile, druhé měření v 17:40:59 s výsledkem 0,15 promile, třetí měření v 17:46:28 s výsledkem 0,53 promile, *pozn. NSS*), nebylo možné uznat výsledek dechové zkoušky pro správní řízení. Jestliže naměřená hodnota současně byla větší než nula, což nasvědčovalo výskytu určitého množství alkoholu v organismu žalobce, pak výsledky orientační dechové zkoušky zcela důvodně vzbudily pochybnosti o tom, zda před řízením motorového vozidla nepožil alkoholické nápoje a nebyl při řízení vozidla pod jejich vlivem. Proto bylo potřeba získané výsledky ověřit provedením odborného lékařského vyšetření. Námitka žalobce o doznání k požití alkoholu před jízdou není důvodná; výzva zasahujících policistů k podrobení se lékařskému vyšetření byla oprávněná a v souladu se zákonem.

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. V ní tvrdil, že svým jednáním nenaplnil skutkovou podstatu přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, neboť neodmítl podrobit se vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem. Naopak vyšetření se podrobil, jelikož dobrovolně podstoupil dechovou zkoušku a doznal se k požití alkoholu před jízdou. Celou záležitost považuje za nedorozumění, které má pro něj nedůvodně nepříznivé následky. Lékařské vyšetření spočívající v odběru biologického materiálu za účelem zjištění ovlivnění alkoholem mu bylo ze strany zasahujících policistů prezentováno jako fakultativní alternativa pro případ, že by s výsledky dechové zkoušky nesouhlasil. Vzhledem k těmto skutečnostem, k časové náročnosti lékařského vyšetření a k tomu, že byl nachlazen, což zasahujícím policistům sdělil, nepovažoval lékařské vyšetření za nezbytné, zejména když požití alkoholu doznal. Pokud by však byl poučen o důsledcích odmítnutí, lékařskému vyšetření by se podrobil. Nepodstoupením vyšetření se tak dopustil přísnější trestného skutku, aniž by si toho byl vědom.

[4] Stěžovatel poukázal na znění § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. a měl za to, že nebyly splněny podmínky k výzvě k odbornému lékařskému vyšetření, neboť se podrobil dechové zkoušce. Ostatně ani ze strohému záznamu policistů sepsaného na místě nemohl seznat, že se dopustil přestupku tím, že odmítl lékařské vyšetření. Navrhl zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení, případně také zrušení správních rozhodnutí obou stupňů.

II. Důvody předložení věci rozšířenému senátu

[5] Spornou právní otázkou identifikovanou předkládajícím druhým senátem v projednávané věci je, zda pro podrobení se vyšetření na ovlivnění alkoholem, resp. jinými návykovými látkami, je jedinou podmínkou výzva policisty bez dalšího, nebo zda lékařské vyšetření má subsidiární povahu a je tudíž možno k němu vyzvat až v případě existence konkrétních skutečností, které vedou k důvodné domněnce, že řidič může být alkoholem, resp. jinou návykovou látkou, ovlivněn. Druhý senát dále spatřoval i rozdíly v posuzování výskytu technických problémů při provádění dechové zkoušky.

[6] Druhý senát uvedl, že v judikatuře Nejvyššího správního soudu existují k otázce provádění odborného vyšetření různé přístupy. Desátý senát v rozsudku ze dne 9. 4. 2014, č. j. 10 As 12/2014 - 35, posuzoval případ řidiče, který se při nedostatečné funkčnosti přístroje k měření alkoholu v dechu odmítl podrobit lékařskému vyšetření. V rozsudku konstatoval, že není podstatná ochota řidiče k podrobení se dechové zkoušce, ale pouze skutečnost, že byl vyzván k podrobení se lékařskému vyšetření a toto odmítl. Jako důvod pro výzvu k podrobení se lékařskému vyšetření výslovně akceptoval technické problémy při provedení dechové zkoušky. S poukazem na předchozí judikaturu tohoto soudu uvedl, že s ohledem na jasné znění § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu, z něhož neplyne subsidiarita lékařského vyšetření k dechové zkoušce, nelze podmiňovat spáchání přestupku dodržáním postupu podle § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. Desátý senát na půdorysu řešeného případu zdůraznil, že kontrolující policisté nemohou postupovat svévolně; obsah správního spisu v ničem libovůli nenasvědčoval. Stejný názor – tedy že zákon o silničním provozu a zákon č. 379/2005 Sb. jsou nezávislé právní úpravy – již dříve tento soud zaujal např. v rozsudku ze dne 23. 11. 2011, č. j. 6 Aps 3/2011 - 63, kde rovněž vyslovil, že jedinou podmínkou pro podrobení se vyšetření na ovlivnění alkoholem, je výzva policisty. Na tento rozsudek dále plně odkázal i rozsudek ze dne 23. 1. 2013, č. j. 7 Aps 9/2013 - 41.

[7] Ve vztahu k vyšetření ke zjištění vlivu jiné návykové látky druhý senát uvedl, že i v těchto případech judikatura vykazuje zásadně odlišné názory: sedmý senát v rozsudku ze dne 18. 5. 2012, č. j. 7 As 151/2011 - 77, při posuzování případu řidiče, který se odmítl podrobit lékařskému vyšetření, zda není pod vlivem jiné návykové látky, vyslovil, že k provedení orientačního vyšetření, které představuje pouze nepatrné omezení svobody pohybu řidiče a provedení jednoduchého testu přítomnosti jiné návykové látky, bez jakéhokoli zásahu do tělesné integrity řidiče, není třeba žádné důvodné domněnky podle § 16 odst. 3 zákona č. 379/2005 Sb., zatímco k lékařskému vyšetření, které omezí svobodu pohybu řidiče na delší dobu (více než několik málo jednotek minut), je naopak nezbytná existence konkrétních skutečností, které vedou k důvodné domněnce, že řidič může být ovlivněn jinou návykovou látkou. Vycházel i z předchozího rozsudku ze dne 11. 3. 2010, č. j. 5 As 24/2009 - 65, podle něhož výzva k podrobení se lékařskému vyšetření nesmí být projevem libovůle nebo šikany ze strany policejního orgánu. Dle pátého senátu je rozhodující výzva policisty nebo strážníka obecní policie k podstoupení lékařského vyšetření; taková výzva ovšem může být opodstatněná pouze v případě, kdy na základě orientační dechové zkoušky či na základě jiných indicií vznikne důvodné podezření, že kontrolovaná osoba řídí vozidlo pod vlivem alkoholu. K technickým problémům při provádění dechové zkoušky ke zjištění ovlivnění alkoholem sedmý senát tohoto soudu v jiném rozsudku, a to ze dne 11. 7. 2013, č. j. 7 As 170/2012 - 24, pak uvedl, že je věcí metodiky, aby řešila i situace nejednoznačných výsledků dechové zkoušky jasným návodem dalšího postupu.

[8] S ohledem na výše uvedené judikatorní rozdíly druhý senát usnesením ze dne 5. 11. 2015, č. j. 2 As 146/2015 - 38, postoupil věc v souladu s § 17 odst. 1 s. ř. s. k rozhodnutí rozšířenému senátu.

[9] Druhý senát má za to, že taxativní okruh subjektů vyjmenovaný v § 16 odst. 2 a 3 zákona č. 379/2005 Sb. nelze chápat jako samotné zakotvení oprávnění tam uvedených osob učinit výzvu bez dalšího. Subsidiarita lékařského vyšetření k provedené dechové zkoušce odpovídá i zásadě minimalizace zásahu veřejné moci.

[10] Pro úplnost druhý senát uvedl, že současné znění § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. je výsledkem novelizace provedené zákonem č. 274/2008 Sb. Důvodová zpráva k tomu uváděla, že se jednalo o odstranění duplicitního systému orientačního a lékařského vyšetřování za účelem odbřemenění Policie ČR od nepolicejních činností.

III. Pravomoc rozšířeného senátu a posouzení věci

[11] Rozšířený senát se nejprve zabýval otázkou, zda je dána jeho pravomoc ve věci rozhodovat. Dle § 17 odst. 1 s. ř. s., *dospěje-li senát Nejvyššího správního soudu při svém rozhodování k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, postoupí věc k rozhodnutí rozšířenému senátu.*

[12] Na základě výše uvedeného je zřejmé, že jednotlivé senáty Nejvyššího správního soudu došly k různým právním závěrům stran otázky předpokladů pro provádění lékařského vyšetření. Rozšířený senát tak uzavřel, že se jedná o rozpor v právních názorech ve smyslu § 17 odst. 1 s. ř. s. a je dána jeho pravomoc ve věci rozhodovat.

[13] Otázka, kterou se rozšířený senát zabýval, musí být posouzena z hlediska smyslu a účelu činnosti Policie ČR v dané oblasti. Dle § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, úkolem policie je *chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, plnit (...) další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony.* Více než jinde se zde projevuje preventivní funkce policejní činnosti, totiž předcházet trestné činnosti, odhalovat a šetřit trestné činy a přestupky a stíhat jejich pachatele a zamezovat tak vzniku škod na zdraví, životě a majetku [srov. dále např. § 67 odst. 1 písm. b), c) zákona o Policii České republiky]. Dle § 124 odst. 10 písm. f) a g) zákona o silničním provozu *[p]ři dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích jsou příslušníci Policie ve služebním stejnokroji oprávněni zejména (...) vyzyvat řidiče a učitele autoškoly k vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem, resp. jinou návykovou látkou.* Stejně tak dle § 5 odst. 1 f) a g) zákona o silničním provozu je řidič povinen *podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem, resp. jinou návykovou látkou než alkoholem.*

[14] Tyto činnosti vykonává Policie České republiky zcela rutinně, pravidelně i nahodile, bez toho, že by před „rozhodnutím“ o provedení silniční kontroly řidiče měla jakékoliv nutné podezření z ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou. Jiný přístup je z povahy silničního provozu vyloučen. I když lze v provozu vysledovat občas vozidla vymykající se způsobem jízdy ostatním vozidlům, jistě nelze dohled a následnou kontrolní činnost omezovat jen na jejich řidiče. To platí tím spíše, je-li uplatňován přístup tzv. nulové tolerance alkoholu při řízení vozidel. Také proto je § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu koncipován jako tzv. ohrožovací delikt. Odpovědnost řidiče nastupuje již tím, že vykonává činnost, při níž by mohl výše zmíněné právní statky i jen ohrozit, aniž by bylo vyžadováno způsobení škodlivého následku. Hustota

silničního provozu daná počtem provozovaných vozidel a osob disponujících řidičským oprávněním k jejich řízení zřejmě ani jiné rozumné legislativní řešení zajišťující bezpečný a plynulý provoz neumožňuje.

[15] „Zvláštním“ právním předpisem, na nějž se odkazuje v uvedených ustanoveních, je v obou případech výše citovaný zákon č. 379/2005 Sb., ve znění zákona č. 274/2008 Sb. Podle jeho § 16 odst. 2 *[o]rientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu je povinna se podrobit osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnosti podle odstavce 1 (tedy činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek – pozn. NSS) pod vlivem alkoholu, a dále osoba, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje. Spočívá-li orientační vyšetření zjišťující obsah alkoholu v dechové zkoušce provedené analyzátozem alkoholu v dechu, splňujícím podmínky stanovené zvláštním právním předpisem, odborné lékařské vyšetření se neprovede. V případě, že osoba tento způsob orientačního vyšetření odmítne, provede se odborné lékařské vyšetření.*

[16] Pravomoc Policie ČR nařítit provedení lékařského vyšetření je dána § 5 odst. 1 písm. f), resp. § 124 odst. 10 písm. f) a g) zákona o silničním provozu. Rozšířený senát v tomto ohledu souhlasí se závěry šestého senátu, že zákon o silničním provozu a zákon č. 379/2005 Sb. jsou nezávislé právní úpravy. Ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. pravomoc Policie ČR žádným způsobem nezužuje, naopak ji rozšiřuje na další činnosti, nikoli pouze na kontroly řidičů motorových vozidel, zda jsou ovlivněni alkoholem – srov. § 16 odst. 1 uvedeného zákona: *činnost, při níž by [osoba] mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek.*

[17] Zákon o silničním provozu ve svém § 1 upravuje *práva a povinnosti účastníků provozu na pozemních komunikacích podle zvláštního právního předpisu (dále jen "pozemní komunikace"), pravidla provozu na pozemních komunikacích, úpravu a řízení provozu na pozemních komunikacích, řidičská oprávnění a řidičské průkazy a vymezuje působnost a pravomoc orgánů státní správy a Policie České republiky (dále jen "policie") ve věcech provozu na pozemních komunikacích.* Smyslem a účelem zákona č. 379/2005 Sb. vyjádřeným v jeho § 1 je stanovení *opatření směřujících k ochraně před škodami na zdraví působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, opatření omezující dostupnost tabákových výrobků a alkoholu, působnosti správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků při tvorbě a uskutečňování programů ochrany před škodami působenými užíváním tabákových výrobků, alkoholu a jiných návykových látek.* Předmět úpravy obou právních norem je tedy odlišný a na sobě nezávislý, nejsou tedy – shodně se závěry šestého senátu – ve vztahu *lex specialis a lex generalis.*

[18] Zatímco ustanovení zákona o silničním provozu upravují povinnosti řidičů podrobit se vyšetření, resp. pravomoc Policie ČR vyzvat řidiče k vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou [§ 5 odst. 1 písm. f) a g), § 124 odst. 10 písm. f) a g) citovaného zákona], zákon č. 379/2005 Sb. v § 16 odst. 2 upravuje podmínky, za jakých se orientační vyšetření a odborné lékařské vyšetření provede, případně neprovede, a způsob jejich provádění. Tato právní norma tedy nestanoví, kdy může Policie ČR při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích příslušné (orientační) vyšetření sama provést, resp. provedení (lékařského vyšetření) nařítit, protože to je stanoveno zákonem o silničním provozu.

[19] Je jistě třeba mít na paměti, že obě vyšetření jsou k sobě v určité hierarchii dané rozdílnou intenzitou zásahu do osobní svobody a tělesné integrity při jejich provádění a nastavené podmínky jejich provedení odpovídají zásadě minimalizace zásahů veřejné moci do sféry jednotlivce. Lékařské vyšetření dle § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. nesmí být prováděno bezdůvodně, svévolně či dokonce šikanózně. Uplatní se pouze za situace, ve které se lze důvodně

domnívat, že vyšetřovaný řidič řídí motorové vozidlo pod vlivem alkoholu, resp. pod vlivem jiné návykové látky (§ 16 odst. 3).

[20] Vztah hierarchie mezi orientačním vyšetřením a lékařským vyšetřením však není možno chápat mechanicky tak, že provedení orientačního vyšetření bez dalšího vylučuje následné odborné lékařské vyšetření. Za „normálního“ běhu věcí by jistě mělo orientační vyšetření, provedené na místě kontroly policejními orgány, stačit. To ovšem znamená získat spolehlivý a jednoznačný výsledek o obsahu alkoholu nebo jiných návykových látek v těle kontrolované osoby. Není-li dán, musí nastoupit prostředky jiné. Podle výsledku orientačního vyšetření se tedy odvíjí další postup. Nelze totiž zapomínat, že smyslem obojího je v případě pojatého podezření na vykonávání činnosti pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, při níž by kontrolovaná osoba mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek (zde řízení motorového vozidla v silničním provozu) ve smyslu § 16 odst. 1 citovaného zákona, úroveň ovlivnění přesně zjistit a toto podezření buďto rozptýlit nebo potvrdit a vyvodit vůči této osobě právní odpovědnost (typicky obvinění z přestupku nebo trestného činu).

[21] Nutným předpokladem k takovému postupu je ovšem objasnění skutkového stavu věci, v němž přesné zjištění stupně ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou hraje klíčovou roli. Nejde tudíž o činnost samoučelnou, nýbrž o zákonný postup vedoucí k obstarání a zajištění budoucího důkazu. Zkušenosti s obtížným zjišťováním skutkového stavu v případech tohoto druhu (bezdůvodné odmítání podrobit se příslušným vyšetřením) ostatně vedly před časem zákonodárce k zakotvení zvláštní skutkové podstaty přestupku [dříve § 22 odst. 1 písm. d) přestupkového zákona, nyní § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu] postihující řidiče nikoliv za řízení vozidla pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, nýbrž za samotné bezdůvodné odmítnutí vyšetření, zda při řízení nebyl pod vlivem těchto látek, jinak řečeno porušení povinnosti řidiče uvedené v § 5 odst. 1 písm. f), resp. g) zákona o silničním provozu.

[22] Mezi důvodné domněnky, které výzvu k provedení lékařského vyšetření umožňují Policii ČR vyslovit, patří různorodé situace. Lze si například představit – a zákon takovou situaci dokonce předvídá – že vyšetřovaná osoba orientační dechové vyšetření na místě odmítne. V takovém případě se nařídí provedení lékařského vyšetření. Příslušníci Policie ČR se však ve své praxi setkávají i s jinými situacemi, ve kterých použití výzvy k provedení lékařského vyšetření přichází v úvahu. Je tomu tak tehdy, jestliže řidič podstupující orientační vyšetření do testovacího přístroje nedýchne řádně (např. ze zdravotních důvodů, úmyslně namísto vydechování vdechuje či foukne mimo trubičku), obzvláště pokud vykazuje znaky požití alkoholu či jiné návykové látky. Ovlivnění alkoholem může být v konkrétním případě natolik zřejmé a zřetelné navenek, že by je rozpoznal i náhodný kolemjdoucí, natož vyškolený profesionál.

[23] Mezi typické případy lze zařadit i situace, kdy orientační vyšetření nedá jasný výsledek, zda řidič skutečně je pod vlivem alkoholu, resp. jiné návykové látky, případně o výši tohoto ovlivnění. Nejistota může plynout i z diametrálně odlišných výsledků postupně prováděných dílčích měření. Není tedy k dispozici spolehlivý skutkový podklad pro právní závěr, který kontrolující policista musí na místě učinit a v jeho důsledku provést či neprovést další opatření v rámci výkonu své pravomoci při dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu, např. zakázat řidiči další jízdu dle § 118a odst. 1 písm. c-f) zákona o silničním provozu nebo naopak bezodkladně ukončit dočasné omezení jeho osobní svobody, apod.

[24] Nejistotu či pochybnost zde nelze vnímat jako předpoklad pro nutný závěr o „neuznání viny“ ze skutku spočívajícího v porušení povinnosti neřídit motorové vozidlo pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky, nýbrž jako významnou indicii, která spolu s dalšími zjištěními

na místě může vést kontrolující policisty k rozhodnutí o uplatnění pravomoci ke spolehlivému zjištění skutkového stavu dostupnými prostředky (zde výzvy k podrobení se lékařskému vyšetření).

[25] Hladina alkoholu v krvi bývá také rozhodná pro kvalifikaci činu jako přestupku či trestného činu a tomu odpovídající správně právní nebo trestně právní odpovědnosti řidiče. Zde je pak potřeba – s ohledem na proces postupného střízlivění – ihned rozhodnout o zajištění potřebných důkazů za účelem zafixování skutkového stavu k určitému okamžiku, aby mohlo být postaveno najisto, jakého deliktu se z hlediska kvalifikace řidič dopustil. To platí i v případech, jestliže se vyšetřovaný řidič k samotnému faktu požití alkoholu, resp. jiné návykové látky, doznal.

[26] Ke sporným okolnostem, které by odůvodňovaly provedení odborného lékařského vyšetření, patří jistě i nesprávně fungující testovací přístroj podávající nespolehlivé výsledky, jeho porucha, poškození nebo momentální nedostupnost při prováděné kontrole.

[27] Znovu je však třeba podtrhnout, že i zde musí být z jiných okolností případu zřejmá důvodná domněnka, že kontrolovaný řidič řídí motorové vozidlo pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Policie ČR provádějící orientační a nařizující případně následně lékařské vyšetření musí vycházet ze znění § 124 odst. 10 písm. f) a g) zákona o silničním provozu a postupovat dle § 16 odst. 2 a 3 zákona č. 379/2005 Sb. Uplatněná pravomoc se musí opírat o řádně zadokumentovaný předešlý postup, z něhož bude zjistitelné, jaké úkony policisté provedli, jak se chovala kontrolovaná osoba, co přineslo použití technických prostředků sloužících ke zjištění stupně ovlivnění, případně proč nemohly tyto prostředky být použity. Výzva k podrobení se lékařskému vyšetření bez důvodného podezření na ovlivnění alkoholem či jinou návykovou látkou by byla svévolí.

[28] Dlužno dodat, že smyslem novely zákona č. 379/2005 Sb., provedené s účinností od 1. 1. 2009 zákonem č. 274/2008 Sb., na niž poukazoval předkládající senát, bylo skutečně „odbřemenění“ Policie ČR. Neznamena to však, že by Policie ČR nadále v tomto zájmu vyzývat k podrobení se lékařskému vyšetření nesměla; účelem novely jí bylo umožnit, aby v určitých případech zbytečná (či ve výsledku duplicitní) provedení vyšetření nenařizovala.

IV. Shrnutí a závěr

[29] Rozšířený senát tedy uzavírá, že zákon o silničním provozu a zákon č. 379/2005 Sb. mají odlišný předmět úpravy, nejedná se o vztah obecného a zvláštního. Odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu, resp. jiné návykové látky, je povinna podrobit se na výzvu dle § 5 odst. 1 písm. f) a g) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že řídila motorové vozidlo pod jejich vlivem, jestliže odmítla orientační vyšetření (§ 16 odst. 2 a 3 zákona č. 379/2005 Sb.). Lékařskému vyšetření je povinna podrobit se taktéž osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že řídila motorové vozidlo pod vlivem těchto látek, a která se orientačnímu vyšetření sice podrobila nebo podrobit nemohla, je-li u ní zapotřebí zjistit obsah alkoholu, resp. jiné návykové látky nebo odstranit pochybnosti o správnosti hodnot zjištěných orientačním vyšetřením, ať už v důsledku úmyslného či neúmyslného zmaření měření, nesprávné funkčnosti testovacího přístroje či jiné nemožnosti jeho použití.

[30] Předmětem rozhodování rozšířeného senátu byla pouze dílčí právní otázka, která mohla být posouzena samostatně. Rozšířený senát po jejím zodpovězení podle § 71 odst. 1 Jednacího

řádu Nejvyššího správního soudu vrací věc druhému senátu, který o ní rozhodne v souladu s vysloveným právním názorem.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. května 2016

Josef Baxa
předseda rozšířeného senátu